

N:o 49.

Af Herr **Widmark:** *Om anslag för utgifning af ekonomiska häradskartor öfver Skaraborgs och Vermlands län.*

De olika åsichter, som under en lång följd af år brutit sig mot hvarandra i frågor om organisationen af allmänna ekonomiska karteverket, om anordningarna för landets uppmätning och kartläggning för ekonomiskt ändamål, samt om sättet och grunderna för karteutgifningen, torde dock alla i det enats, att goda och i lämplig skala upprättade ekonomiska kartor utgöra ypperliga hjälpmedel för belysning och utredning af flerfaldiga spörsmål inom det ekonomiska och administrativa området. Att emellertid det utmärkta och dyrbara kartematerial, som utarbetas vid det allmänna ekonomiska karteverket, först då varder till verklig nytta, när kartorna mångfaldigas genom utgifning i tryck samt dymedelst göras tillgängliga för allmänheten och kunna varda till verkligt gagn för de fredliga värfven, lärer icke af någon kunna förnekas. Att skrinlägga ett sådant med stora kostnader samladt och utarbetadt material är derföre, mildt sagdt, en misshushållning i stort, och ett dylikt tillvägagående lärer sålunda ej heller böra vinna häfd.

Under de första åren efter inrättandet af det allmänna ekonomiska karteverket utgäfvos häradskartor på statsverkets bekostnad i skalan 1:50,000. Öfver Upsala län, större delen af Örebro län och trenne härad af Östergötlands län blefvo sålunda dylika häradskartor utgifna. Genom nådigt bref den 15 December 1871 förklaras emellertid, i full öfverensstämmelse med Riksdagens beslut, att utgifning på statsverkets bekostnad af ekonomiska häradskartor i skalan 1:50,000 icke vidare skulle ega rum, men att det skulle vara lemnadt öppet för vederbörande landsting,

hushållningssällskap och kommuner att på egen bekostnad föranstalta om utgifning af ifrågavarande kartor. Det förslag rörande bearbetandet af de allmänna karteverken, som Kongl. Maj:t framlade för 1885 års Riksdag, och hvilket förslag bland annat innehöll bestämmelser om utgifning på statsverkets bekostnad af ekonomiska kartor, vann ej Riksdagens bifall. Den ofvannämnda föreskriften af år 1871 qvarstår sålunda fortfarande, enligt hvilken föreskrift och på bekostnad af länets hushållningssällskap häradskartor uti skalan 1:50,000 utgifvits öfver den återstående delen af Östergötlands län.

Det allmänna ekonomiska karteverkets arbeten hafva numera helt och hållet öfvergått Skaraborgs län samt så stor del af Vermlands län, att arbetena derinom anses hinna afslutas hösten 1889. Vid sådant förhållande har chefen för generalstabens topografiska afdelning vänt sig till Konungens Befallningshafvande i nämnda län med förfrågan, huruvida de vore benägna att söka inom de respektive länen bereda tillgång till de för utgifning af häradskartor erforderliga penningemedel. Denna utgifning i en upplaga af 500 exemplar skulle enligt upprättade kostnadsberäkningar kräva för det förstnämnda länet 26,575 kronor och för Vermlands län, med iakttagande deraf att kartan öfver Elfdals öfre tingslag skulle utgifvas i hälften mindre skala än de öfriga, eller i skalan 1:100,000, 43,500 kronor, eller sammanlagdt 70,075 kronor. Under antagande att karteutgifningen, hvad Vermlands län vidkommer, fördelas på en tidrymd af 7 år och för Skaraborgs län på de fyra första åren af dessa sju, samt att kostnaden jemnt fördelas på dessa sju år, skulle sålunda ett penningebelopp af 10,000 kronor årligen erfordras för att karteutgifningen skulle kunna jemnt och utan afbrott fortgå.

Då bristen på tillförlitliga och öfversigtliga ekonomiska häradskartor, allt efter som de ekonomiska kartearbetena fortgå, kan fyllas samt bör fyllas för att en verklig kännedom om landet må erhållas och för att rätt bedöma och vidtaga åtgärder för odlingens, skogsskötselns, kommunikationsväsendets utveckling och för mycket annat, lär man med fog kunna påräkna, att landsting, hushållningssällskap och kommuner skola finnas villiga tillskjuta den betydligaste delen af de penningemedel, som för den karteutgifning, hvarom nu är fråga, erfordras, men då landstingens och hushållningssällskapens tillgångar strängt tillitliga för flera andra berättigade kraf, samt då dertill kommer, att staten för sina ändamål utan tvifvel har behof af ett ej obetydligt antal exemplar af de ekonomiska kartorna, att staten skall hafva äfven en indirekt fördel deraf att kartorna varda utgifna och göras för allmänheten tillgängliga, samt att det bör ligga i statens intresse att under-

lätta, understödja och befrämja karteutgifningen och genom sina myndigheter öfvervaka densamma, så tvekar jag ej föreslå,

att Riksdagen, för utgifning af ekonomiska härads-kartor i skalan 2:50,000, der ej mindre skala pröfvas tillräcklig, öfver Skaraborgs och Vermlands län, beviljar ett reservationsanslag af 23,500 kronor, att användas till bidrag med en tredjedel af den för karteutgifningen beräknade kostnaden att utgå till vederbörande landsting, hushållningssällskap eller kommuner, som förbinda sig att bestrida alla i öfrigt för denna karteutgifning uppkommande kostnader, samt att af denna summa för år 1887 anvisa och ställa till Kongl. Maj:ts disposition 3,500 kronor;

och får jag derjemte hemställa,

att Riksdagen vid beviljandet af detta anslag ville fästa följande vilkor:

att karteutgifningen skall öfvervakas af chefen för generalstabens topografiska afdelning, och att ett tillräckligt antal exemplar af hvarje kartblad skall, utan ytterligare kostnad, till statsverket öfverlemnas.

Inför Stats-Utskottet, till hvilket jag anhåller att denna motion må varda hänvisad, utbeder jag mig att få förete de beräkningar och de framställningar, hvarpå denna motion är grundad.

Stockholm den 28 Januari 1886.

H. A. Widmark.
